

Stichting Fonds van het College van VrouwenKraammoeders

De Goemoers

Jaarverslag 2016

Stichting Fonds van het College van VrouwenKraammoeders

De Goemoers

Secretaris:

Chantal Knulst - van der Heijden

Oude Rijn 44b

2312HG Leiden

De Goemoerskamer

in Diaconaal Centrum De Bakkerij,

Oude Rijn 44b

2312 HG Leiden

Rekeningnr.: NL37INGB0001653592

t.n.v. St. Fonds van het College van

VrouwenKraammoeders

te Leiden

info@debakkerijleiden.nl

www.debakkerijleiden.nl

Leiden, maart 2017

De Goemoerskamer gezien vanuit het Atrium van De Bakkerij

INHOUD

Samenvatting	3
A. Een kort historisch overzicht	4
A.1. De Goemoers	4
A.2. Doelstelling in 1582	4
A.3. Bestuur en financiën	4
A.4. De Goemoerskamer	4
A.5. Relatie met de Diaconie	5
A.6. Statutenwijziging	5
B. De Goemoers in 2016	5
B.1. Huidige doelstelling	5
B.2. Samenstelling bestuur	5
B.3. De samenwerking met de Stichting Babyspullen	6
B.3. a. Uitgifte van babypakketten	6
B.3. b. Aanvragen in 2016	6/7
B.4. Onderhoud van de Goemoerskamer	7
B.5. Overige activiteiten	7
B.5. a. PR	7
B.5. b. Rondleidingen	8
B.5. c. Fotoboek van de Goemoerskamer	8

De Goemoerskamer anno 2016

Samenvatting

Achter het donkere raam in het Atrium van Diaconaal Centrum De Bakkerij gaat een prachtige historische kamer schuil: de Goemoerskamer. Deze kamer is van de Stichting Fonds van het College van VrouwenKraammoeders, een organisatie die, evenals de kamer, eeuwenoud is.

In dit jaarverslag wordt allereerst in deel A een kort overzicht gegeven van de historie van het College, beter bekend als De Goemoers, een van oorsprong diaconale organisatie die opgericht werd in 1582 en tot op heden bestaat en hulp verleent. De organisatie heeft haar domicilie in Diaconaal Centrum De Bakkerij, waar zich de historische Goemoerskamer bevindt, waarin het College nog steeds vergadert.

Waarmee De Goemoers zich in 2016 bezig hielden, leest u in deel B.
Het financieel jaarverslag over 2013 t/m 2016 ligt ter inzage bij De Bakkerij.

Ook in 2016 was het mogelijk door te gaan met de hulpverlening aan moeder en kind. Dankzij de goede samenwerking met de Stichting Babyspullen in Heerhugowaard konden we vele babypakketten verstrekken aan (aanstaande)moeders met een smalle beurs. In 2016 werden 22 pakketten uitgegeven, bijna een verdubbeling in vergelijking met het jaar daarvoor: toen waren het er 12. Van Vluchtelingenwerk Leiden, een organisatie die ook in het pand van De Bakkerij gehuisvest is, kwamen de meeste aanvragen.

Maar niet alleen werden er veel meer pakketten uitgegeven, ook werden er veel meer babykleertjes ingezameld. De grote rode bak, die daarvoor in het Atrium van Diaconaal Centrum De Bakkerij staat, was steeds overvol. Dat betekende dat in 2016 betrokken vrijwilligers maar liefst acht keer met een auto volgeladen met babyspullen naar Heerhugowaard reden!

Henriëtte van den Broek
voorzitter

De rode bak in het Atrium

De kast vol met ingezamelde babyspullen

A. Een kort historisch overzicht

A.1. De Goemoers

Het College van VrouwenKraammoeders werd opgericht in 1582. Omdat er veel arme kraamvrouwen aanklopten bij de Diaconie in het Huiszittenhuis aan de Oude Rijn (het huidige Diaconaal Centrum De Bakkerij) werd besloten voor de hulp aan arme kraamvrouwen een aparte organisatie op te richten: het College van VrouwenKraammoeders, of De Goemoers. Het is dus van oorsprong een diaconale organisatie, die echter geheel zelfstandig opereert.

A.2. Doelstelling in 1582

Het was *'hun last en bevel toe te zien en te verzorgen dat de arme en ellendige kraamvrouwen, alhier binnen deze stad van kinderen verlost zijnde, niet vergaan, maar behoorlijk verzorgt en onderhouden worden, aan dezelve uitreikende een maand lang zeker weeggeld, en andere noodzakelijkheden; en tot bewaring van de nieuwgeboren kindertjes, opdat zij van koude en wanhavenisse (= slechte verzorging) niet zouden vergaan, zekere Linnen- en Wollen-luyers'* (d.w.z. 4 weken lang financiële steun, een luierpakket en 's winters turf). (volgens Frans van Mieris).

Om voor steun in aanmerking te komen moesten een vrouw mét haar man minstens zes maanden binnen de wallen van Leiden gewoond hebben. Uit de archieven blijkt verder dat de Goemoers ook een taak hadden t.a.v. de meisjes in het Heilige Geest of Arme Wees- en Kinderhuis: op 1 mei reikten ze aan de meisjes 'Meibollen' uit, een wit bolletje.

A.3. Bestuur en financiën

De Goemoers werden vroeger benoemd door de gemeenteraad, op voordracht van de zittende regentessen. Jaarlijks legden zij verantwoording af aan het stadsbestuur. Tweemaal per jaar werd er voor het werk gecollecteerd in de stad.

De van oorsprong diaconale organisatie raakte in de loop der tijd steeds meer los van de Diaconie. De Goemoers hadden eigen kapitaal, verkregen uit rente, legaten, erfpachten en giften en uit de huur van panden. Het College beheerde sinds 1846 zelfstandig het vermogen, maar was tot en met 1965 daarover wel rekenplichtig aan B&W van Leiden.

A.4. De Goemoerskamer

De Goemoers vergaderden in een eigen kamer in het Huiszittenhuis. Deze regentenkamer bestaat nog steeds en is ingericht met meubels in Biedermeier stijl. Beeldbepalend is de monumentale schouw met de acht wapenschilden van de regentessen, die de schouw lieten aanleggen in 1682 ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van het College. Boven de schouw hangt een schilderij van Het Laatste Oordeel, uit de Leidsche School.

Een babypakket, voor het laatst uitgedeeld in 1973

Aan de wanden hangen portretten van Hugo van Swieten (stichter van het Sionshof), van Johannes van

Opmeer (hij liet 130.000 gulden na aan het Huiszittenhuis), van het echtpaar Smalldius-van Luijken (ook weldoeners van de Diaconie) en van een klopje (nonnetje dat de priester hielp in de armenzorg en in de tijd van de schuilkerken aan de deuren klopte wanneer er een kerkdienst gehouden werd). Zij zou van rijke komaf geweest zijn en ook geld nagelaten hebben voor de armenzorg.

Een grote ingebouwde kast was bestemd voor de inhoud van de kraampakketten. Er ligt nog een pakket uit 1973 met zes luiers, twee overslagtruitjes, twee overslaghemdjes, een dikke molton en een wollen dekentje.

A.5. Relatie met de Diaconie Protestantse gemeente Leiden

In een 'Vaststellingsovereenkomst en kwalitatieve verbintenis' van 8 februari 1997 tussen de Nederlandse Hervormde Diaconie (nu Diaconie Protestantse gemeente Leiden) en het College van VrouwenKraammoeders is bepaald dat de Diaconie (en later eventueel andere rechtverkrijgenden) eigenaar is van de kamer. Bij de verbouwing van Diaconaal Centrum De Bakkerij in 2000/2001 zorgde de Diaconie voor goede toegankelijkheid van de kamer vanuit het Atrium; De Goemoers namen de restauratie van de kamer voor hun rekening, waarvoor ze fondsen vonden. Het Bestuur van het Leidse Heilige Geest of Arme Wees- en Kinderhuis (HGW) stelde zich garant voor € 13.630,00. De kamer valt onder Monumentenzorg; deze organisatie verleende ook subsidie.

De Stichting Fonds van het College van VrouwenKraammoeders is een zelfstandige organisatie, van oorsprong diaconaal, maar is geen verantwoording verschuldigd aan de Diaconie. Het College benoemt de eigen bestuursleden. Het College hecht aan een goede verstandhouding met de Diaconie Protestantse gemeente Leiden, omdat de Goemoerskamer deel uitmaakt van het Huiszittenhuis, het tegenwoordige Diaconaal Centrum De Bakkerij.

A.6. Statutenwijzigingen

Op 16 januari 2002 werden de statuten gewijzigd. Belangrijkste onderwerpen daarin:

- Het doel van De Goemoers, c.q. een goede zorg voor moeder en kind, is bereikt, omdat er van rijkswege goede kraamzorg geregeld is.
- Van meer belang is het in stand houden van de historische kamer.
- Mannen kunnen ook zitting hebben in het College van VrouwenKraammoeders.

B. De Goemoers in 2016

B.1. Huidige doelstelling

De stichting heeft ten doel het verlenen van hulp aan kraamvrouwen en kinderen die zulks nodig hebben door middel van het in ere houden van het gedachtegoed van de oorspronkelijke oprichters van deze stichting; het in stand houden vanuit historisch perspectief van de gerenoveerde Goemoerskamer en al datgene dat met een of ander in verband staat, alles in de ruimste zin des woords (Artikel 2.1 van de statuten uit 2002). Een kleine reserve moet statutair aangehouden worden voor het in stand houden en restaureren van de Goemoerskamer.

B.2. Samenstelling bestuur

In 2016 bestond het bestuur uit:

- Henriëtte van den Broek - van Dijkhuizen, voorzitter
- Chantal Knulst - van der Heijden, secretaris
- Harry P. Jurgens, penningmeester

Het College vergaderde in 2016 niet in de Goemoerskamer, maar overlegde telefonisch en per e-mail.

Het College in 2016, voor de schouw met Het Laatste Oordeel

B.3. Samenwerking met de Stichting Babyspullen

Sinds oktober 2014 werken De Goemoers samen met de Stichting Babyspullen in Alkmaar, sinds 2016 gevestigd in Heerhugowaard. De Stichting Babyspullen is een enthousiaste, professioneel werkende organisatie van vrijwilligers, die door heel Nederland 100 inzamel punten voor babykleertjes heeft met rode containers. Sinds het begin van de samenwerking staat er ook een rode container met het logo van Stichting Babyspullen in het Atrium van De Bakkerij. Alles wat een baby nodig heeft, t/m maatje 98, kan in die container gedeponereerd worden. Ook verzorgingsproducten voor baby's zijn welkom. Betrokken vrijwilligers van De Goemoers hebben in 2016 acht maal een auto vol babyspullen naar Alkmaar gereden en, sinds de verhuizing van de stichting, naar het industrieterrein in Heerhugowaard. De babyspullen worden daar gecontroleerd en gesorteerd, waarna er babypakketten van worden samengesteld. Deze -gratis- pakketten worden vervolgens na aanvraag door verschillende hulpverleners, zoals de Diaconie, de Voedselbank, Jeugdzorg of Vluchtelingenwerk, door De Goemoers uitgegeven.

B.3. a. Uitgifte van babypakketten

Vanuit Heerhugowaard worden de kant- en klare babypakketten mee teruggenomen naar De Bakkerij: startpakketten en vervolgpakketten voor een jongen of meisje (J/M) en opgeslagen in de Goemoerskamer. De pakketten worden alleen verstrekt wanneer ze via een hulpverlenende instantie worden aangevraagd. De Goemoers gaan ervan uit dat het dan om cliënten gaat die van een minimum moeten rondkomen. De Goemoers doen zelf geen onderzoek naar de financiële situatie van een hulpvrager.

B.3. b. Aanvragen in 2016

In 2016 werd 22 maal een babypakket aangevraagd bij De Goemoers, voor 15 jongens en 7 meisjes. Dat betrof 16 maal een startpakket (J1/M1) en zeven maal een vervolgpakket (J2/M2).

Nr.	Maand	Verwijzer	Pakket	Aanvraag
1	Januari	Vluchtelingenwerk Leiden	M2	2016-1
2	Februari	Vluchtelingenwerk Leiden	J1	2016-2
3	Februari	Vluchtelingenwerk Leiden	J1	2016-3
4	Februari	De Zijl Bedrijven	M2	2016-4
5	Februari	Voedselbank Leiden e.o.	M2	2016-5
6	Maart	Vluchtelingenwerk Leiden	J1	2016-6
7	Maart	Voedselbank Leiden e.o.	M1	2016-7
8	Mei	Noodopvang Leiden	J1	2016-8

9	Mei	Noodopvang Leiden	J1	2016-9
10	Juni	Vluchtelingenwerk Leiden	M2	2016-10
11	Juni	Vluchtelingenwerk Leiden	M2	2016-11
12	Augustus	Vluchtelingenwerk Leiden	J1	2016-12
13	Augustus	Vluchtelingenwerk Leiden	M1	2016-13
14	September	Vluchtelingenwerk Leiden	J1	2016-14
15	September	Vluchtelingenwerk Leiden	J1	2016-15
16	September	Vluchtelingenwerk Leiden	M1	2016-16
17	Oktober	Vluchtelingenwerk Leiden	J1	2016-17
18	Oktober	Vluchtelingenwerk Leiden	M1	2016-18
19	November	Vluchtelingenwerk Leiden	M2	2016-19
20	November	Vluchtelingenwerk Leiden	M1	2016-20
21	November	Vluchtelingenwerk Leiden	J1	2016-21
22	December	Vluchtelingenwerk Leiden	J1	2016-22

Zestien cliënten werden aangemeld door Vluchtelingenwerk Leiden en twee vanuit de Noodopvang aan de Wassenaarseweg in Leiden, waar een aantal maanden vluchtelingen werden opgevangen. De (a.s.)moeders waren onder meer afkomstig uit Syrië, Iran, Somalië, Mongolië en Afrika. Vier Nederlandse kraamvrouwen werden verwezen door de Voedselbank Leiden e.o. (drie) en één door De Zijl Bedrijven Leiden.

De aanvragen worden ingediend bij Chantal Knulst, secretaris van De Goemoers én secretaresse van de Diaconie. De conciërge van De Bakkerij is behulpzaam bij de opslag en de uitgifte van de babyartikelen. Omdat in de loop van 2016 er teveel grote babyspullen (kinderwagens, bedjes, maxi-cosi's, etc.) gebracht werden, die voor een opslagprobleem zorgden, werd in het Leids Kerkblad gevraagd om eerst naar De Bakkerij te bellen en te informeren of er vraag naar is.

B.4. Onderhoud van de Goemoerskamer

Het behoort onder meer tot de taak van het College om de Goemoerskamer in goede staat te houden. In 2016 is de kamer enkele malen gestoft en gezogen en zijn de meubels in de was gezet.

B.5. Overige activiteiten

B.5. a. PR

1. De Goemoers worden vermeld op de website van De Bakkerij, onder Organisaties. Daar is ook een kort filmpje van de Goemoerskamer aan te klikken. (www.debakkerijleiden.nl)
 - In de rubriek Kleurrijk Verleden in Diaconie Bericht nr. 46 van mei 2016, stond een artikel met foto's over twee pagina's, over de Goemoerskamer.
 - De folder van De Goemoers en folders van de Stichting Babyspullen worden regelmatig uitgedeeld.
 - In december werd op de Diaconiepagina van het Leids Kerkblad een oproep gedaan om wél babykleertjes, maar géén groot speelgoed, kinderwagens, e.d. Naar De Bakkerij te brengen. Bovendien werd informatie gegeven over de mogelijkheid de Stichting Babyspullen te steunen.

Babypakket 1, voor een jongetje

B.5. b. Rondleidingen

Tijdens de Open Monumentendagen op 10 en 11 september was De Bakkerij, en dus ook de Goemoerskamer, open op zaterdag. Ruim 413 mensen stapten naar binnen en kregen van Harry Jurgens of Henriëtte van den Broek informatie over de Goemoerskamer. Incidenteel werd ook aan geïnteresseerde bezoekers van De Bakkerij een rondleiding gegeven in de Goemoerskamer en werd een folder meegegeven.

Het bestuur van het Heilige Geest of Arme Wees- en Kinderhuis in Leiden organiseerde op ter gelegenheid van het 700-jarig bestaan op 26 november 2016 een lezing in de Turfzaal van De Bakkerij. Bij die gelegenheid werd door Henriëtte van den Broek en Harry Jurgens een rondleiding gegeven in de Goemoerskamer.

Rondleiding op Open Monumentendag

B.5.c. Fotoboek van de Goemoerskamer

Op verzoek van de Diaconie Protestantse gemeente Leiden werden door Melle van der Wildt foto's gemaakt van de Goemoerskamer om een goede documentatie van de kamer te hebben.

Henriëtte van den Broek stelde daarvan een boekje samen, dat onder meer ter inzage ligt in de kamer.

Er werd ook een exemplaar aangeboden aan het bestuur van het Weeshuis.

Melle van der Wildt aan het werk